

Willem Créman- Sollicitatie en benoeming in Zwolle

Het stadsbestuur van Zwolle ging in 1930 op zoek naar een beiaardier voor de nieuwe beiaard in de Peperbus. Er verscheen een oproep, waarop zich dertien sollicitanten meldden.¹ Vier sollicitanten hadden zich al snel teruggetrokken, zodat negen gegadigden werden uitgenodigd voor een proefspel. De Utrechtse klokkenist J. A. H. Wagenaar en zijn collega uit Rotterdam, Ferdinand Timmermans dienden het stadsbestuur van advies. Zij kwamen tot een voordracht met drie kandidaten: W.J.A.P. Créman uit Amsterdam, Joh. W. Meyll uit Nijkerk, en P. A. van Langen uit Alkmaar. Kandidaat Willem Créman had te kennen gegeven dat hij bereid was bij een eventuele benoeming naar Zwolle te verhuizen.

Willem Créman in 1931 – Dagblad voor Noord Brabant

Discussie in de raad

In de advertentie was een jaarsalaris van f 700 —f 1000 genoemd, gebaseerd op f 25 per bespeling van een uur. Sommige raadsleden vonden f 25 per uur erg veel. Daarop ontstond een discussie over het vereiste niveau van de bespelingen. Immers er was sprake van wekelijkse concerten, wat destijds niet gebruikelijk was. Een zogenaamde marktbespeling zou misschien goed genoeg zijn voor Zwolle en daarvoor was een dure en echte artiest misschien niet nodig. Een ander raadslid zag de speeltrommel liever vier maal in plaats van de gevraagde twee maal per jaar verstoken worden. Bovendien zou de aanstelling van een beiaardier wel kunnen worden aangehouden tot voorjaar

¹ Overijsselsch Dagblad, 10 juli 1930 en Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant, 10 juli 1930.

1931, immers de zomer was nu al bijna voorbij.² Nog weer een ander raadslid was van mening dat het loon van de beiaardier niet moest worden berekend naar het aantal uren, dat hij speelt; er komt immers veel meer kijken bij een bespeling van een uur.

Er werd nog overwogen of het zinvol was samenwerking te zoeken met andere gemeenten in de omgeving om op die manier te komen tot een aanstelling van een beiaardier voor gezamenlijke rekening. Dit zou dan resulteren in een inkomen, dat voldoende was voor een behoorlijk bestaan. Maar dat idee werd snel verworpen, want het zou betekenen dat de beiaardier bij feestelijke gelegenheden als nationale gedenkdagen in alle gemeenten op dezelfde dag het carillon moest bespelen.

Na deze discussie werd inderdaad besloten een kundig beiaardier te benoemen, tegen een vast jaarsalaris, en tegelijk het aantal speelluren nader vast te stellen. De raad koos uit de voordracht van de selectiecommissie Willem J.A.P. Créman uit Amsterdam. De benoeming was op 28 juli 1930 een feit en Créman zou dan op 1 september 1930 in dienst kunnen treden. Het salaris werd inderdaad vastgesteld op f 1000,- per jaar voor 40 bespelingen. B. en W. stelden voor meteen het maximumsalaris toe te kennen, daar Créman hier nog een werkring zou moeten opbouwen.

De Peperbus in Zwolle - Wikipedia

Instructie

Er werd een concept instructie / taakomschrijving opgesteld. Deze hield in dat jaarlijks in de periode van 15 april tot 15 oktober er éénmaal per week op een avond een concert moest worden gegeven, in totaal 25 concerten. Daarnaast moest de nieuwe beiaardier bij gelegenheden extra-concerten geven. Te denken valt dan aan verjaardagen in het Koninklijk Huis, en jubilea of andere festiviteiten van plaatselijke verenigingen. Ten slotte moest twee maal per jaar de speeltrommel worden verstoken.

² Overijsselsch Dagblad, 29 juli 1930.

Publiciteit

Over Crémans benoeming verschenen berichten in kranten in Zwolle, Amsterdam en Midden Beemster, plaatsen die direct bij Créman betrokken waren. Maar het bericht werd door vele landelijke bladen overgenomen.

De *Maasbode* van 1 augustus 1930 vermeldde dat Créman blind was en dat hij tot nu toe hulpbeiaardier was van de Oude Kerk in Amsterdam. De *Nieuwe Hoornsche Courant* van 4 augustus 1930 plaatste het nieuws in het kader van Crémans functie als organist aan de Nederlands Hervormde Kerk in de Beemster. De *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant* van 18 augustus 1930 wist te vermelden dat de nieuw benoemde stadsbeiaardier op 1 september in dienst zou treden. Op die dag zou hij dan meteen zijn eerste bijzondere concert geven, ter gelegenheid van de verjaardag van de Koningin Wilhelmina, de dag ervóór. Bovendien moest Créman in verband met feesten in het kader van 'Zwolle 700 jaar stad' de eerste week van september op dinsdag, donderdag en vrijdag overdag extra concerten geven. De gemeente bood die bespelingen aan het feestcomité aan en de programma's stonden in de krant. Het was voor Créman dus meteen aanpakken geblazen. Het seizoen telde nog zes weken en de programma's voor de wekelijkse concerten werden eveneens gepubliceerd in de plaatselijke kranten. In De Telegraaf verscheen een interview met Créman, waarin hij de aandacht vooral vestigt op het Zwolse klokkenspel zelf en het programma dat hij die avond uitvoert. In de laatste alinea vermeldt de verslaggever dat Willem Créman beschikt over een oefenklavier uit de werkplaats van Addicks in Amsterdam.³

Verantwoording

Deze tekst is gebaseerd op onderzoek in kranten en tijdschriften op www.delpher.nl, de website van de Koninklijke Bibliotheek, thans Nationale Bibliotheek.

Ga ook naar www.laurameilink.nl/beiaardiers/willem-creman

De Peperbus heeft een eigen website: www.peperbus-zwolle.nl

De website van Zwolle's stadsbeiaardier is www.beiaardiermartien.nl

Opgezet maart / april 2023

³ De Telegraaf, 14 oktober 1930.